

BAĞIMSIZ DENETİM KAPSAMINDAKİ SÜREKLİ EĞİTİM PROGRAMLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON CONTINUING EDUCATION PROGRAMS WITHIN THE SCOPE OF INDEPENDENT AUDIT

Harun ÖĞÜNÇ¹

1. Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,
Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve
İşletmecilik Yüksekokulu, Muhasebe ve Finans
Yönetimi Bölümü, ogunc@mehmetakif.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0002-7349-0739>

Makale Türü Article Type
Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Tarihi Application Date
12.04.2023 04.12.2023

Yayına Kabul Tarihi Admission Date
31.07.2023 07.31.2023

DOI
<https://doi.org/10.30798/makuiibf.1281775>

Öz

Bu çalışmanın amacı, bağımsız denetçilerin sürekli eğitim programları kapsamında aldıkları eğitimleri incelemektir. Bu kapsamda eğitimlerin türleri, eğitimleri düzenleyen kurumlar, eğitimi veren eğitmenler, eğitimlerin süreleri ve eğitimin başladığı yıllar açısından analizler yapılmıştır. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun web sayfasında yayınlanan 1207 adet akredite edilen sürekli eğitim programı analize dahil edilmiştir. Elde edilen veriler için frekans analizi, Kruskal Wallis-H testi, Mann Whitney U testi ve Pearson Ki-Kare testi yapılmıştır. Söz konusu testler için IBM SPSS 22 yazılımı kullanılmıştır. Analizler sonucunda Doç. Dr. unvanlı eğitmen sayısı ile eğitimin başlangıç yılı arasında anlamlı bir farklılık bulunamamış olup bu kapsamdaki diğer hipotezler kabul edilmiştir. Eğitim süresinin ve eğitmen sayılarının eğitim yöntemine göre farklılık gösterme durumu incelenmiş olup akademik unvana sahip eğitmen sayıları ile eğitim yöntemi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buna karşılık eğitim süresi, akademik unvanı olmayan eğitmen sayısı ve toplam eğitmen sayısı ile eğitim yöntemi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Korelasyon analizinde ise eğitim türü ile eğitim başlangıç yılı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamış olup diğer hipotezler kabul edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denetçi, Akredite Edilen Sürekli Eğitim, KGK, Bağımsız Denetim.

Abstract

The purpose of this study is to examine the education that independent auditors receive within the scope of continuing education programs. In this context, analyzes were made in terms of the types of educations, the institutions organizing the educations, the instructors, the duration of the educations and the years in which the education started. 1207 accredited continuing education programs on the website of the Public Oversight, Accounting and Auditing Standards Authority were included in the analysis. Frequency analysis, Kruskal Wallis-H test, Mann Whitney U test and Pearson Chi-Square test were performed for the data obtained. The IBM SPSS 22 software was used for these tests. No significant difference was found between the number of instructors with the title of Associate Professor and the beginning of education, and other hypotheses in this context were accepted. The difference between the education period and the number of instructors according to the education method was examined, and no significant difference was found between the number of instructors with academic titles and the education method. On the other hand, a significant difference was found between the education period, the number of instructors without academic title, the total number of instructors and the education method. In the correlation analysis, however, no significant relationship was found between the type of education and the beginning of education, and other hypotheses were accepted.

Keywords: Auditor, Accredited Continuing Education, KGK, Independent Audit.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

The purpose of the research is to examine accredited continuing education programs in relation to audit activities. In this context, the existence of a significant difference or relationship was investigated according to the type of institution organizing the education, type of education, duration of education, academic titles of the instructors, education method and the start year of education.

Research Questions

Are there any differences among the accredited continuing education programs regarding audit activities according to the type of institution, type of education, duration of education, academic titles of instructors, education method and start year of education? Is there a relationship between these variables?

Literature Review

The literature on academic studies investigating the education of auditors is reviewed. Daştan (2009), Ünsal (2009), Balsarı et al. (2017), Gür (2018), Gökçe and Telliöđlu (2018) and Kırıtıöğlu and Özbirekli (2018) examined the necessity of these educations within the framework of the status of ethics education, how this education should be given, the view of professionals on ethics education, and the comparison of independent auditors who received and did not receive ethics education. In the study conducted by Sağlar and Yüce (2015), the role of the Public Oversight, Accounting and Auditing Standards Institution in independent auditing was examined and the direction of expectations from the institution was tried to be determined. Tanç and Gümrah (2016) aimed to determine the situation about the continuing education policies of these institutions by taking into account the transparency reports of independent audit institutions. Dursun and Engin (2018), in their study in which they investigated the contribution of the courses given at the master's level to the independent auditor exam, found that the subjects of the independent audit examination were given more place in accounting and finance programs. Coşkun and Aydın (2018) compared the independent auditors and the auditors of the court of accounts in terms of vocational education processes. Özbirecikli et al. (2022) aimed to identify the accounting standards and professional education needs of independent auditors for independent auditing. As a result of the literature review, some of which were given above, no study could be found that matched the purpose and method of this study.

Methodology

Considering the data obtained from the Public Oversight, Accounting and Auditing Standards Agency website, a total of 1207 educations have been reached within the scope of the accredited continuing education program. As a result of the classification made in terms of the organizers of the education in question, being "Company/Education Center", "Chamber of Certified Public Accountants/Chamber of Sworn-in Certified Public Accountants/Union of Chambers of Certified Public Accountants of Türkiye", "Association/Foundation" and "University" four categories emerged. In terms

of education types, it has been determined that educations are given in three basic areas: Accounting-Audit-Finance. IBM SPSS software was used to test the hypotheses. Kruskal Wallis-H Test, Mann Whitney U Test and Pearson Chi-Square Test were applied in the analysis. The statistical significance limit in the analyzes was accepted as $p < 0.05$.

Results and Conclusions

In the research, it was determined that the most education was given in the field of accounting with a rate of 48%, the most education was given by universities with 30.6%, and the maximum number of education was 7 hours. In addition, it was determined that the longest education was 40 hours and a education was given by a maximum of 34 instructors. The difference between the duration of the education and the number of instructors according to the independent variables was examined. In this context, a significant difference was found in the variables of duration of education, number of professors with the title of Professor Dr. and Dr., number of instructors without academic title and total number of instructors in terms of the variables of the type of institution organizing the education, the type of education and the beginning of the education. On the other hand, no significant difference was found in the variable number of instructors with the title of Associate Professor Dr. in terms of the beginning of education; however, a significant difference was detected in terms of other independent variables. In the variable of number of instructors, it was determined that there was a significant difference in terms of instructor titles. The difference between the duration of the education and the number of instructors according to the education method was examined. It has been determined that there is a significant difference in terms of education duration, number of instructors without academic title and total number of instructors in terms of education method. However, no significant difference was found in the number of instructors without academic titles in terms of education method. A low or medium level significant relationship was found between the type of institution organizing the education and the type of education, the education method and the start year of education and between the education type and the start year of education. However, no significant relationship was found between the type of education and the education method.

1. GİRİŞ

Denetim faaliyeti, olması gereken ile fiilen gerçekleşenleri karşılaştırma temeli üzerine inşa edilen bir olgudur. Olması gerekenlerin kişisel tercihlere ve görüşlere göre değişkenlik göstermemesi için standartların önceden belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla eğer bir denetim faaliyeti için standartlar belirlenmişse sıradaki iş, denetim faaliyetini gerçekleştirecek olanların, yani denetçilerin uygulama alanına yönlendirilmesidir. Elbette denetçinin denetim sahasına gönderilmesi, denetimin layığıyla yerine getirileceğinin teminatı olarak görülmez. Çünkü denetçilerin denetim faaliyetine ilişkin eğitimleri kapsamlı bir şekilde alması ve yeterli düzeyde tecrübeye sahip olması gerekmektedir. Çünkü denetim yapılacak alana hâkim olmanın temel iki gereksinimi eğitim ve tecrübedir. Bunlardan herhangi birinin eksik olması durumunda denetim faaliyetinden beklenen fayda elde edilemeyecektir.

Denetim gerek kamuda gerekse özel sektörde faaliyetlerin, iş ve işlemlerin kontrol edilmesidir. Kurum içi personel tarafından gerçekleştirilen denetim iç denetim olarak ifade edilirken kurum dışı, kurumla bağı olmayan denetçiler tarafından gerçekleştirilen denetim faaliyeti ise bağımsız denetim olarak ifade edilmektedir. Her iki denetim türü de esas itibarıyla benzer amaca hizmet etmekle birlikte etkililiği açısından bağımsız denetimin ön plana çıkması kaçınılmazdır. Denetçinin eğitimi de bu kapsamda farklılık gösterecektir. İç denetçiye verilecek eğitimin konuları kurum tarafından belirlenmekte ve genellikle kurum bünyesinde eğitimler verilmekteyken bağımsız denetim faaliyetine ilişkin verilecek eğitimlerin kapsamı yasal mevzuatla düzenlenmiştir. Dolayısıyla bağımsız denetime ilişkin eğitimlerin alınması gerekli olmakla kalmayıp aynı zamanda zorunludur.

Bağımsız denetçilerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri için düzenli aralıklarla alması gereken eğitimler sürekli eğitim kapsamında verilmekte olup bu çalışmada akredite edilen sürekli eğitim programları incelenmiştir. Bu eğitimlerin türleri, eğitimleri düzenleyen kurumlar, eğitim verenlerin akademik unvanları, eğitim süreleri ve eğitimin başlama zamanları incelenmiştir. Analizler kapsamında eğitim süresi ve eğitmen sayıları ile eğitimi düzenleyen kurum türü, eğitim türü, eğitimin başlama yılı ve eğitim yöntemi arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca eğitimi düzenleyen kurum türü ile eğitim türü, eğitim yöntemi ve eğitimin başlangıç yılı arasında; eğitim türü ile eğitim yöntemi ve eğitimin başlangıç yılı arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı araştırılmıştır. Daha önce yapılan çalışmalarda etik eğitiminin gerekliliği ve bu eğitimin ne şekilde verilmesi gerektiği, muhasebe standartları ve bağımsız denetim kapsamında mesleki eğitimlerin gerekliliği konularında araştırmalar yapılmış olmakla birlikte yukarıda belirtilen analizler açısından herhangi bir çalışmaya ulaşılamamış olması bu çalışmanın özgün bir yapıda olduğuna işaret etmektedir.

2. KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU VE SÜREKLİ EĞİTİM

Kamu gözetimi mevcut yasal düzenlemelere ve standartlara uygun bir şekilde bağımsız denetim faaliyetinin yerine getirilip getirilmediğinin, kamu yararını ön planda tutan bir kurum tarafından kontrol edilmesidir. Bağımsız denetim faaliyetini Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından denetim yapma yetkisi verilen yeminli mali müşavirlik veya serbest muhasebeci mali müşavirlik ruhsatına sahip meslek mensupları ve yine KGK tarafından yetki verilen bağımsız denetim kuruluşları icra edebilmektedir. Bağımsız denetim, bir işletmenin finansal tabloları ile birlikte diğer finansal bilgilerinin, finansal raporlama standartlarına uygunluğu ve doğruluğu hususunda, gerekli bağımsız denetim teknikleri uygulanarak denetlenmesi ve değerlendirilerek bir rapora bağlanmasıdır (KGK Tanıtım Broşürü, t.y.). Dolayısıyla bir denetçinin finansal tablolara ve diğer finansal bilgilere hâkim olması, bu tablo ve bilgilerin finansal raporlama standartlarına uygunluğunu ve doğruluğunu incelerken eleştirel bir bakış açısı geliştirebilmesi ve bağımsız denetim tekniklerini uygulayabilmesi için bağımsız denetim standartlarını ve muhasebe standartlarını özümsemesi gerekmektedir.

660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 2 Kasım 2011’de kurulan KGK’nin temel amacı, yatırımcıların çıkarlarını korumak, bağımsız denetim raporlarının doğru ve tarafsız bir şekilde hazırlanmasıyla kamu yararını güvence altına almak ve doğru, güvenilir ve karşılaştırılabilir finansal bilgilerin sunumunu sağlamaktır. Bu kapsamda KGK, bağımsız denetçileri ve bağımsız denetim şirketlerini yetkilendirme, bağımsız denetim alanında kamu gözetimi yaparak bağımsız denetimde uygulama birliğini tesis etme, Uluslararası Muhasebe Standartlarıyla uyumlu bir şekilde Türkiye Muhasebe Standartlarını oluşturma ve Uluslararası Denetim Standartlarıyla uyumlu bir şekilde Türkiye Denetim Standartlarını oluşturma görevlerini yerine getirmektedir (KGK Tanıtım Broşürü, t.y.).

Bağımsız Denetim Yönetmeliği madde 25’e göre denetçilerin etik kurallara uygun bir şekilde yüksek kaliteyi barındıran nitelikte hizmet sunabilmeleri için mesleki bilgilerini ve becerilerini yeterli düzeyde tutması ve geliştirmesi gerekmektedir. Bu nedenle denetçilerin sürekli eğitime tabi tutulması gerekmektedir. Denetçinin bu eğitim yükümlülüğü sicile tescil edildiği tarihi takip eden ikinci takvim yılı başından itibaren başlamaktadır. Bu yükümlülüğün başlamasından itibaren denetçilerin her yıl, yıllık ve üçer yıllık dönemler için eğitim yükümlülüğünü karşılaması gerekmektedir. Sürekli eğitime ilişkin yükümlülüğünü yerine getirmeyen denetçiler denetim yapamaz ve denetim ekibinde yer alamaz.

Söz konusu eğitimler KGK tarafından veya KGK’nin yetkilendirdiği kurum veya kuruluşlarca verilmektedir. 2021 yılı sonu itibariyle eğitim programı düzenlemek üzere KGK’ye başvuran 89 kurum veya kuruluşun eğitim programı akredite edilmiştir. Bu kuruluşlar Akdeniz Bölgesinde Adana, Antalya, Isparta ve Mersin; Doğu Anadolu Bölgesinde Malatya; Ege Bölgesinde Afyonkarahisar, Aydın, Denizli, İzmir, Kütahya, Manisa ve Muğla; Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Diyarbakır, Gaziantep ve Şanlıurfa; İç Anadolu Bölgesinde Ankara, Eskişehir, Kayseri, Konya ve Niğde; Karadeniz Bölgesinde Giresun,

Samsun, Tokat ve Trabzon; Marmara Bölgesinde Bursa, Edirne, İstanbul, Kırklareli ve Sakarya olmak üzere 29 farklı ilde bulunmaktadır. Hukuki nitelikleri açısından bakıldığında bunların 38'i üniversite, 21'i eğitim kuruluşu, 17'si meslek odası ve 13'ü sivil toplum kuruluşudur. Sürekli eğitim programlarının akreditasyonu kapsamında geliştirilen sürekli eğitim akreditasyon sistemi ise aşağıda sıralanan hususlarda fayda sağlamaktadır (KGK Faaliyet Raporu, 2021):

- Sürekli eğitim programı düzenlemek isteyen kuruluşların yetkilendirme başvurularının sistem üzerinden kabul edilmesi,
- Eğitim programlarına ait eğitmen, eğitim ücreti, eğitim süresi, eğitim yöntemi ve müfredata ilişkin bilgilerin sistem üzerinden girilmesi,
- Süresi dolan sürekli eğitim programları için yenileme talebinde bulunma ve güncelleme yapabilme.

Bağımsız Denetçiler İçin Sürekli Eğitim Tebliği (2017) madde 5 ise denetçilerin eğitim yükümlülüğünü düzenlemekte olup aşağıda sıralanan hususları zorunlu kılmaktadır:

- 3 yıllık dönemde toplam 120 kredi karşılığı eğitimin en az 60'ını temel mesleki konulardan ve en çok 60 kredi karşılığı eğitimi destekleyici konulardan sağlamak,
- 3 yıllık dönemde etik kurallar konusunda en az 5 kredi karşılığı eğitimi tamamlamak,
- Her yıl temel mesleki konularda en az 20 kredi karşılığı eğitimi tamamlamak,
- Sürekli eğitim faaliyetini, faaliyet izninin askıya alınması veya denetim faaliyetinin durdurulması hallerinde de devam ettirmek.

Denetçilerin düzenli bir şekilde almaları gereken eğitimlere ilişkin verilen bilgilerin ardından çalışma kapsamında daha önce gerçekleştirilen akademik çalışmaların incelendiği literatür taramasına yer verilmiştir.

3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Denetçilerin aldığı eğitimleri araştıran akademik çalışmalara ait literatür incelenmiş ve bu kapsamda ulaşılan çalışmalardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Daştan (2009) gerçekleştirdiği çalışmada dünyada ve Türkiye'deki muhasebe etik eğitimine ilişkin gelişmeleri inceleyerek Türkiye'de üniversitelerde muhasebe etik eğitiminin eğitim müfredatına dahil edilmesine yönelik önerilerde bulunmuştur.

Ünsal (2009), muhasebe etik eğitimi kapsamında sürekli eğitimin bileşenlerini incelediği çalışmada mevcut etik eğitiminin eksik yönlerini ortaya koymuştur. Ayrıca olağan eğitim sürecinde normal kabul edilen uygulamaların etik olmayan yönleri üzerinde durularak etik davranış kalıplarının yerleştirilmesine yönelik hususlar tespit edilmiştir.

Balsarı vd. (2014), etik eğitiminin ne şekilde verilmesi gerektiğine ilişkin gerçekleştirdikleri çalışmada, oluşturulan bir senaryo için lisans öğrencileri deney ve kontrol grubu şeklinde ayrılmıştır. Münazara şeklinde gerçekleşen bu araştırma sonucunda, etik eğitiminde münazara ve oyun gibi teknikler kullanılarak eğitimi alanların konuya ilgisinin artırılacağı ve bu tekniklerin empati yeteneğini geliştirebileceği belirlenmiştir.

Sağlar ve Yüce (2015) tarafından yapılan çalışmada KGK'nin bağımsız denetimdeki rolü incelenmiş olup kurumdan beklentilerin yönü tespit edilmeye çalışılmıştır. Adana'da faaliyet gösteren meslek mensuplarının örneklemini oluşturduğu çalışma sonucunda meslek mensuplarının büyük çoğunluğu tarafından eğitim faaliyetlerinin Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) tarafından yerine getirilmesi gerektiği, diğer görev ve yetkiler ile gerekli olduğu durumlarda yaptırımların ise KGK'nin sorumluluğunda icra edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Subaşı ve Erol Fidan (2015) tarafından yapılan çalışmada muhasebe stajyerlerine Mesleki Değerler, Etik ve Davranışlar standardı kapsamında hazırlanan sorular aracılığıyla muhasebe etik eğitimi hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Analiz bulguları sonucunda eğitimlerin daha çok temel kavramlar üzerinde yoğunlaştığı; buna karşılık çıkar çatışmasına ve buna ilişkin çözüm yollarına yeterince yer verilmediği belirlenmiştir. Ayrıca etik eğitimlerinin gerçek örnek olaylar üzerinden işlenmesi gerektiği ortaya koyulmuştur.

Tanç ve Gümrah (2016) tarafından yapılan çalışmada bağımsız denetim kuruluşlarının şeffaflık raporları dikkate alınarak söz konusu kuruluşların sürekli eğitime yönelik belirledikleri politikaların incelenmesi amacıyla 2014 yılına ait KGK web sayfasında yayınlanan 69 adet şeffaflık raporu dikkate alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre bağımsız denetim faaliyetini yürütmekte olan kuruluşların sürekli eğitimin önemini tam olarak kavrayamadıkları veya bu konudaki uygulamaları çıkar gruplarıyla açıkça paylaşmadıkları belirlenmiştir.

Dursun ve Engin (2018), yüksek lisans seviyesinde verilen derslerin bağımsız denetçilik sınavına katkı sağlama durumunu araştırdıkları çalışmada Marmara Bölgesi'ndeki devlet ve vakıf üniversiteleri incelenmiştir. Toplam 13 üniversitedeki yüksek lisans programlarının incelendiği çalışmada muhasebe ve finans programlarının bağımsız denetçilik sınav konularına daha fazla yer verdiği belirlenmiştir.

Gökçe ve Tellioğlu (2018) tarafından yapılan çalışmada muhasebe meslek mensuplarının mesleki değerleri ile muhasebe meslek etiği eğitiminin ne kadar örtüştüğü incelenmiştir. Meslek mensuplarına uygulanan anket çalışmasıyla etik eğitiminin etkisi ölçülmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda lisans, lisansüstü ve staj düzeyinde etik eğitimi verilmesi durumları karşılaştırılmıştır.

Gür (2018), tarafından yapılan çalışmada muhasebe meslek etiği konusunda meslek mensuplarının düşünceleri araştırılmış olup bu kapsamda Bingöl ilinde faaliyet gösteren meslek mensuplarının görüşlerine başvurulmuştur. Çalışmada meslek mensuplarının %80'i meslek etiği kapsamında eğitim aldığını belirtmiş, ayrıca meslek mensuplarının etik eğitiminin gerekliliğine inandığı tespit edilmiştir.

Coşkun ve Aydın (2018), bağımsız denetçiler ile Sayıştay denetçilerinin mesleki eğitim süreçlerini karşılaştırdıkları çalışmada denetimi yapılan kurumlar, denetimin amacı, denetçi olmak için mezuniyet koşulları, görevdeki unvanları, unvan değişikliğine ilişkin gerekli koşullar açısından farklılıkların söz konusu olduğu belirlenmiştir.

Kırıtoglu ve Özbirecikli (2018), etik eğitimi alan ve almayan bağımsız denetçilerin hileli işlemleri algılama düzeylerini karşılaştırmış ve bağımsız denetçilerin muhasebe hilelerini algılamalarında etik eğitimin farklılığa yol açma durumunu tespit etmeyi amaçlamışlardır. 400 bağımsız denetçiye uygulanan anket çalışmasından elde edilen veriler sonucunda Temel Eğitim ve Staj Merkezi (TESMER)'in düzenlediği etik eğitimi alan ve bu eğitimi almayan denetçilerin muhasebe hilesini algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Özbirecikli vd. (2022), Doğu Akdeniz bölgesinde bağımsız denetçi belgesine sahip muhasebe meslek mensuplarının bağımsız denetim ve muhasebe standartlarına yönelik mesleki eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve söz konusu eğitimlerden beklentilerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmada, meslek mensuplarının uygulamaya dönük örnek ve bilgilere daha fazla yer verilmesi halinde bu eğitimlerin daha yararlı olacağı görüşüne sahip oldukları belirlenmiştir.

Literatür taraması sonucunda denetçilerin aldığı eğitimlerle ilgili olarak ağırlıklı şekilde etik eğitimi üzerine araştırmaların yapıldığı belirlenmiş olup amaç ve yöntem açısından bu çalışmanın kapsamına giren herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır.

4. METODOLOJİ

4.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Araştırmanın amacı, denetim faaliyetleriyle ilişkili olarak akredite edilen sürekli eğitim programlarını düzenleyen kurum türüne, eğitim türüne, eğitim süresine, eğitmenlerin akademik unvanlarına, eğitim yöntemine ve eğitimin başlama yılına göre verilerin farklılık gösterme durumunu veya ilişki kurumunu ortaya koymaktır.

Araştırma, KGK web sayfasında akredite edilen sürekli eğitim programları olarak yayınlanan tüm programları kapsamakta olup bunlar 21.04.2021-07.02.2023 tarihleri arasında başlayan eğitimlerden oluşmaktadır.

4.2. Araştırmanın Yöntemi

KGK web sayfasından elde edilen veriler dikkate alınarak akredite edilen sürekli eğitim programı kapsamında toplam 1207 adet eğitime ulaşılmıştır. Söz konusu eğitimleri düzenleyenler açısından yapılan sınıflandırma sonucunda Şirket/Eğitim Merkezi, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler (SMMM) Odası/Yeminli Mali Müşavirler (YMM) Odası/TÜRMOB, Dernek/Vakıf ve Üniversite olmak üzere dört kategori ortaya çıkmıştır. Eğitim türleri açısından ise Muhasebe-Denetim-Finans olmak üzere üç temel alanda eğitimler verildiği belirlenmiştir. Çalışma kapsamında Tablo 1’de sıralanan hipotezler test edilmiştir:

Tablo 1. Araştırmanın Hipotezleri

H₁: Eğitim sürelerinde, eğitimi düzenleyen kurum türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₂: Eğitim sürelerinde, eğitim türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₃: Eğitim sürelerinde, eğitimin başlangıç yılına göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₄: Eğitim sürelerinde, eğitim yöntemine göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₅: Prof. Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitimi düzenleyen kurum türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₆: Prof. Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitim türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₇: Prof. Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitimin başlangıç yılına göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₈: Prof. Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitim yöntemine göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₉: Doç. Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitimi düzenleyen kurum türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₀: Doç. Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitim türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₁: Doç. Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitimin başlangıç yılına göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₂: Doç. Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitim yöntemine göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₃: Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitimi düzenleyen kurum türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₄: Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitim türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₅: Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitimin başlangıç yılına göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₆: Dr. unvanlı eğitmen sayılarında, eğitim yöntemine göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₇: Akademik unvanı olmayan eğitmen sayılarında, eğitimi düzenleyen kurum türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₈: Akademik unvanı olmayan eğitmen sayılarında, eğitim türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₁₉: Akademik unvanı olmayan eğitmen sayılarında, eğitimin başlangıç yılına göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₂₀: Akademik unvanı olmayan eğitmen sayılarında, eğitim yöntemine göre anlamlı bir farklılık vardır.
H₂₁: Toplam eğitmen sayılarında, eğitimi düzenleyen kurum türüne göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
H₂₂: Toplam eğitmen sayılarında, eğitim türüne göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
H₂₃: Toplam eğitmen sayılarında, eğitimin başlangıç yılına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
H₂₄: Toplam eğitmen sayılarında, eğitim yöntemine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
H₂₅: Eğitmen sayılarında unvanlara göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
H₂₆: Eğitimi düzenleyen kurum türü ile eğitim türü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.
H₂₇: Eğitimi düzenleyen kurum türü ile eğitim yöntemi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.
H₂₈: Eğitimi düzenleyen kurum türü ile eğitimin başlangıç yılı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.
H₂₉: Eğitim türü ile eğitim yöntemi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.
H₃₀: Eğitim türü ile eğitimin başlangıç yılı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Söz konusu hipotezlerin test edilmesi için IBM SPSS 22 yazılımı kullanılmış olup analizlerde Kruskal Wallis-H Testi, Mann Whitney U Testi ve Pearson Ki-Kare Testi uygulanmıştır. Analizlerde istatistiksel anlamlılık sınırı $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

5. BULGULAR

5.1. Betimleyici Bulgular

Akredite edilen sürekli eğitim programları kapsamında toplam 1207 eğitime ulaşılmıştır. Söz konusu eğitimler çok çeşitli olmakla birlikte temel olarak muhasebe, denetim ve finans şeklinde bir sınıflandırma yapılmıştır. Söz konusu sınıflandırmalar ise genel olarak aşağıda verilen tabloda belirtildiği şekilde alt bölümlerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Akredite Edilen Eğitimlerin Konu Dağılımları

Temel Sınıflandırma	Muhasebe	Denetim	Finans
Alt Bölümler	-Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) -Faizsiz Finansal Muhasebe Standartları (FFMS) -Finansal Tablolar -Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS) -Maliyet ve Yönetim Muhasebesi -Muhasebeleştirme -Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) -Türkiye Muhasebe Standartları (TMS)	-Bağımsız Denetçi -Bağımsız Denetim -Denetçi -Denetim -Etik	-Aktüerya -Banka/Bankacılık -Finans Matematiği -Finansal Piyasalar -Finansal Risk -Finansal Yönetim -Kurumsal Yönetim -Sermaye Piyasası Araçları -Sermaye Piyasası Kurumları -Sermaye Piyasası Mevzuatı -Sigorta -Vadeli İşlemler
Eğitim Sayısı	579	383	245

Kaynak: Akredite Edilen Sürekli Eğitim Programları (t.y.) veri setinden elde edilerek oluşturulmuştur.

Tablo 2'deki konu dağılımları incelendiğinde en fazla eğitimin 579 adetle muhasebe kapsamında verildiği, bunu 383 eğitimle denetimin takip ettiği ve sonrasında 245 eğitimle finans alanında eğitimlerin verildiği görülmektedir.

Eğitimi düzenleyen kurum türü ve eğitim türüne ilişkin veriler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3. Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü ve Eğitim Türü

Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü		Eğitim Türü			Toplam
		Muhasebe	Denetim	Finans	
Dernek Vakıf	Sayı	116	79	53	248
	Kurum Türü İçindeki Yüzdesi	%46,8	%31,9	%21,4	%100
	Eğitim Türü İçindeki Yüzdesi	%20,0	%20,6	%21,6	%20,5
SMMM Odası YMM Odası TÜRMOB	Sayı	159	119	40	318
	Kurum Türü İçindeki Yüzdesi	%50,0	%37,4	%12,6	%100
	Eğitim Türü İçindeki Yüzdesi	%27,5	%31,1	%16,3	%26,3
Şirket Eğitim Merkezi	Sayı	128	77	67	272
	Kurum Türü İçindeki Yüzdesi	%47,1	%28,3	%24,6	%100,0
	Eğitim Türü İçindeki Yüzdesi	%22,1	%20,1	%27,3	%22,5
Üniversite	Sayı	176	108	85	369
	Kurum Türü İçindeki Yüzdesi	%47,7	%29,3	%23,0	%100
	Eğitim Türü İçindeki Yüzdesi	%30,4	%28,2	%34,7	%30,6
Toplam	Sayı	579	383	245	1207

	Kurum Türü İçindeki Yüzdesi	%48,0	%31,7	%20,3	%100
	Eğitim Türü İçindeki Yüzdesi	%100	%100	%100	%100

Kaynak: Akredite Edilen Sürekli Eğitim Programları (t.y.) veri setinden elde edilerek oluşturulmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde eğitimi düzenleyen kurum türü olarak 369 eğitimle en fazla üniversitelerin eğitim düzenlediği ve bu eğitimler içerisinde 176 eğitimle en fazla muhasebe kapsamında eğitimlerin verildiği görülmektedir. En az sayıda eğitimin ise 248 adet olarak dernek/vakıflar tarafından verildiği belirlenmiştir. Verilen eğitim türü açısından en az sayıdaki eğitimin 40 adet olarak finans alanında SMMM Odası/YMM Odası/TÜRMOB tarafından verildiği belirlenmiştir.

Eğitimin verildiği süre (saat), söz konusu sürede verilen eğitim sayısı ve oranlarına ilişkin veriler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Verilen Eğitimlerin Süresi ve Sayısı

Eğitim Süresi (Saat)	Eğitim Sayısı	Yüzdesi	Eğitim Süresi (Saat)	Eğitim Sayısı	Yüzdesi
3	44	3,6	18	1	0,1
4	19	1,6	20	41	3,4
5	8	0,7	21	159	13,2
6	24	2,0	24	8	0,7
7	669	55,4	25	1	0,1
10	4	0,3	26	2	0,2
11	1	0,1	28	13	1,1
12	6	0,5	30	2	0,2
14	195	16,2	35	1	0,1
15	3	0,2	40	6	0,5
			Toplam	1207	100

Kaynak: Akredite Edilen Sürekli Eğitim Programları (t.y.) veri setinden elde edilerek oluşturulmuştur.

Tablo 4'teki verilen eğitimler süre açısından incelendiğinde 669 eğitimle en fazla 7 saatlik eğitimlerin yapıldığı, bunun ardından 195 eğitimle 14 saatlik ve 159 eğitimle 21 saatlik eğitimlerin verildiği belirlenmiştir. Ayrıca en kısa süren eğitimin 3 saat olarak 44 adet, en uzun süren eğitimin ise 40 saat olarak 6 adet gerçekleştiği belirlenmiştir.

Eğitimi veren öğretmenlerin akademik unvanlarına ve eğitimde yer aldıkları sayılara ilişkin veriler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Bir Eğitimde Yer Alan Öğretmen Sayılarının Unvanlara Göre Dağılımı

Bir Eğitimdeki Öğretmen Sayısı	Prof. Dr. Unvanlı Öğretmenin Verdiği Eğitim		Doç. Dr. Unvanlı Öğretmenin Verdiği Eğitim		Dr. Unvanlı Öğretmenin Verdiği Eğitim		Akademik Unvanı Olmayan Öğretmenin Verdiği Eğitim	
	Sayı	Yüze	Sayı	Yüze	Sayı	Yüze	Sayı	Yüze
0	264	21,9	564	46,7	618	51,2	997	82,6
1	412	34,1	484	40,1	419	34,7	111	9,2
2	387	32,1	105	8,7	149	12,3	79	6,5
3	109	9	36	3	17	1,4	16	1,3
4	18	1,5	13	1,1	4	0,3	0	0
5	5	0,4	3	0,2	0	0	2	0,2

6	5	0,4	0	0	0	0	0	0
7	1	0,1	2	0,2	0	0	0	0
15	2	0,2	0	0	0	0	2	0,2
21	2	0,2	0	0	0	0	0	0
26	2	0,2	0	0	0	0	0	0
Toplam	1207	100	1207	100	1207	100	1207	100

Kaynak: Akredite Edilen Sürekli Eğitim Programları (t.y.) veri setinden elde edilerek oluşturulmuştur.

Tablo 5’te en fazla sayıda Prof. Dr. unvanlı eğitmenin bir arada yer aldığı çalışmalar incelendiğinde bu unvana sahip 26 eğitmenin yer aldığı iki eğitimin bulunduğu görülmektedir. Prof. Dr. unvanlı sadece bir eğitmenin bulunduğu eğitim sayısı 412, Prof. Dr. unvanlı hiç eğitmenin bulunmadığı eğitim sayısı ise 264 olarak belirlenmiştir. Akademik unvanı bulunmayan eğitmenler incelendiğinde ise 997 eğitimde söz konusu eğitmenlerin hiç yer almadığı, 111 eğitimde ise akademik unvanı bulunmayan sadece bir eğitmenin bulunduğu tespit edilmiştir. Akademik unvanı bulunmayan en fazla 15 eğitimcinin bir arada yer aldığı 2 eğitim çalışmasının yapıldığı görülmektedir.

Tablo 6’da bir eğitimde yer alan eğitmen sayılarının unvanlar dikkate alınmaksızın dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 6. Bir Eğitimde Yer Alan Eğitmen Sayılarının Dağılımı

Bir Eğitimdeki Eğitmen Sayısı	Toplam Eğitmen		Bir Eğitimdeki Eğitmen Sayısı	Toplam Eğitmen	
	Sayı	Yüze		Sayı	Yüze
1	7	0,6	9	1	0,1
2	468	38,8	13	1	0,1
3	476	39,4	20	2	0,2
4	132	10,9	24	2	0,2
5	53	4,4	27	2	0,2
6	28	2,3	34	2	0,2
7	33	2,7	Toplam	1207	100

Kaynak: Akredite Edilen Sürekli Eğitim Programları (t.y.) veri setinden elde edilerek oluşturulmuştur.

Tablo 6 incelendiğinde sadece 1 eğitmenden oluşan 7 eğitimin yapıldığı, 3 eğitmenle yapılan eğitimlerin en fazla sayıda olduğu (476 adet) ve bir eğitimde en fazla 34 eğitmenin yer aldığı 2 adet eğitimin gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Eğitimlerin yıllara, aylara ve eğitim yöntemlerine göre dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Yıllara, Aylara ve Eğitim Yöntemine Göre Eğitimler

Yıllar	İlgili Yılda Verilen Eğitim		Yılın Kaçınıcı Ayında Eğitimin Verildiği	İlgili Ayda Verilen Eğitim		Uzaktan Eğitim		Yüz Yüze Eğitim	
	Sayısı	Yüzdesi		Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
2021	395	32,7	4	10	0,8	97	8,1	298	24,7
			7	52	4,3				
			8	79	6,5				
			9	132	10,9				
			10	26	2,2				
			11	83	6,9				
12	13	1,1							
2022	532	44,1	1	48	4,0	253	21	279	23,1

			2	5	0,4				
			4	9	0,7				
			5	49	4,1				
			6	56	4,6				
			8	58	4,8				
			9	104	8,6				
			10	101	8,4				
			11	88	7,3				
			12	14	1,2				
2023	280	23,2	1	237	19,6	138	11,4	142	11,8
			2	43	3,6				
Toplam	1207	100		1207	100	488	40	719	60

Kaynak: Akredite Edilen Sürekli Eğitim Programları (t.y.) veri setinden elde edilerek oluşturulmuştur.

Tablo 7'deki verilere göre 2021 yılında 395 eğitimin verildiği ve bu eğitimlerin 132 adetle en fazla eylül ayında (9. ayda) başladığı, 2022 yılında 532 eğitimin verildiği ve 104 adetle en fazla yine eylül ayında (9. ayda) ve ardından 101 adetle ekim ayında (10. ayda) başladığı görülmektedir. 2023 yılında ise henüz ilk iki ayda 280 eğitim verilmesine rağmen 237 adetle 1. ayda başlayan eğitim sayısının önceki tüm dönemlerden daha fazla sayıda olduğu belirlenmiştir. Eğitim yöntemleri açısından bakıldığında ise %40 oranında uzaktan eğitim şeklinde eğitimlerin verildiği ve 2022 yılında 253 adet olan bu eğitim yönteminin 2023 yılının henüz ilk iki ayında 138 adede ulaştığı belirlenmiştir.

5.2. Analiz Bulguları

İstatistiksel analizler kapsamında öncelikle eğitim süresi, toplam eğitmen sayısı ve eğitmenlerin unvanlarının eğitimi düzenleyen kurum türü, eğitim türü ve eğitimin başlangıç yılı açılarından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Ayrıca eğitmen sayıları ile eğitmen unvanları arasında anlamlı bir farklılık gösterme durumu incelenmiş olup elde edilen bulgular Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Eğitim Süresinin ve Eğitmen Sayılarının Bağımsız Değişkenlere Göre Farklılık Gösterme Durumu (Kruskal Wallis-H Testi)

		Bağımsız Değişken	Ki-Kare	df	p
H₁	Eğitim Süresi (Saat)	Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü	82,346	3	0,000
H₂		Eğitim Türü	24,073	2	0,000
H₃		Eğitimin Başlangıç Yılı	11,235	2	0,004
H₅	Prof. Dr. Unvanlı Eğitmen Sayısı	Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü	132,291	3	0,000
H₆		Eğitim Türü	28,340	2	0,000
H₇		Eğitimin Başlangıç Yılı	31,409	2	0,000
H₉	Doç. Dr. Unvanlı Eğitmen Sayısı	Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü	22,303	3	0,000
H₁₀		Eğitim Türü	8,318	2	0,016
H₁₁		Eğitimin Başlangıç Yılı	3,264	2	0,196
H₁₃	Dr. Unvanlı Eğitmen Sayısı	Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü	155,813	3	0,000
H₁₄		Eğitim Türü	6,384	2	0,041
H₁₅		Eğitimin Başlangıç Yılı	12,018	2	0,002
H₁₇	Akademik Unvanı Olmayan Eğitmen Sayısı	Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü	162,555	3	0,000
H₁₈		Eğitim Türü	13,014	2	0,001
H₁₉		Eğitimin Başlangıç Yılı	43,696	2	0,000
H₂₁	Toplam Eğitmen Sayısı	Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü	8,122	3	0,044
H₂₂		Eğitim Türü	42,583	2	0,000
H₂₃		Eğitimin Başlangıç Yılı	84,653	2	0,000
H₂₅	Eğitmen Sayıları	Eğitmen Unvanları	197,648	3	0,000

Tablo 8 incelendiğinde eğitimi düzenleyen kurum türü, eğitim türü ve eğitimin başlangıç yılı açısından eğitim süresi, Prof. Dr. unvanlı eğitmen sayısı, Dr. unvanlı eğitmen sayı, akademik unvanı olmayan eğitmen sayısı ve toplam eğitmen sayısı arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Buna karşılık Doç. Dr. unvanlı eğitmen sayısı ile eğitimi düzenleyen kurum türü ve eğitim türü arasında anlamlı bir farklılık bulunmasına rağmen eğitimin başlangıç yılı ile arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($p:0,196>0,05$). Dolayısıyla H_{11} hipotezi reddedilmiş, diğer hipotezler ise kabul edilmiştir.

Eğitim süresinin, akademik unvana göre eğitmen sayılarının ve toplam eğitmen sayısının eğitim yöntemine göre anlamlı bir farklılık gösterme durumu incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Eğitim Süresinin ve Eğitmen Sayılarının Eğitim Yöntemine Göre Farklılık Gösterme Durumu (Mann Whitney U Testi)

	Bağımsız Değişken	Test Değeri	Z	p
H₄	Eğitim Süresi (Saat)	149643,5	-4,783	0,000
H₈	Prof. Dr. Unvanlı Eğitmen Sayısı	166432,0	-1,583	0,113
H₁₂	Doç. Dr. Unvanlı Eğitmen Sayısı	171369,5	-0,750	0,453
H₁₆	Dr. Unvanlı Eğitmen Sayısı	170768,0	-0,866	0,386
H₂₀	Akademik Unvanı Olmayan Eğitmen Sayısı	167519,0	-2,019	0,043
H₂₄	Toplam Eğitmen Sayısı	161334,5	-2,531	0,011

Tablo 9 incelendiğinde eğitim süresi, akademik unvanı olmayan eğitmen sayısı ve toplam eğitmen sayısının eğitim yöntemi açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Buna karşılık Prof. Dr., Doç. Dr. ve Dr. unvanlı eğitmen sayılarının eğitim yöntemi açısından anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Dolayısıyla H_4 , H_{20} ve H_{24} hipotezleri kabul edilmiş; H_8 , H_{12} ve H_{16} hipotezleri ise reddedilmiştir.

Eğitimi düzenleyen kurum türü ile eğitim türü, eğitim yöntemi ve eğitimin başlangıç yılı arasında; eğitim türü ile eğitim yöntemi ve eğitimin başlangıç yılı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunma durumu incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Korelasyon Analizleri

	Pearson Ki-Kare	df	p	Phi/Cramer's V	
H₂₆	Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü - Eğitim Türü	18,711	6	0,005	0,088
H₂₇	Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü - Eğitim Yöntemi	7,937	3	0,047	0,071
H₂₈	Eğitimi Düzenleyen Kurum Türü - Eğitimin Başlangıç Yılı	234,007	6	0,000	0,311
H₂₉	Eğitim Türü - Eğitim Yöntemi	4,557	2	0,102	-
H₃₀	Eğitim Türü - Eğitimin Başlangıç Yılı	22,757	4	0,000	0,137

Eğitimi düzenleyen kurum türü ile eğitim türü arasında ($x^2 = 18,711$, $p<0,05$), eğitim yöntemi arasında ($x^2 = 7,937$, $p<0,05$) ve eğitimin başlangıç yılı arasında ($x^2 = 234,007$, $p<0,05$) istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuş olup eğitimi düzenleyen kurum türü ile eğitimin başlangıç yılı arasındaki ilişkinin düzeyi orta seviyede iken (Cramer's V: 0,311) diğerlerinde ortaya çıkan ilişki çok düşük seviyededir (Cramer's V: 0,088 ve 0,071). Eğitim türü ile eğitimin başlangıç yılı arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiş olup ($\chi^2 = 22,757$, $p < 0,05$) söz konusu ilişki düşük seviyededir (Φ : 0,137). Eğitim türü ile eğitim yöntemi arasında ise anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($\chi^2 = 4,557$, $p > 0,05$). Dolayısıyla H_{26} , H_{27} , H_{28} ve H_{30} hipotezleri kabul edilmiş olup H_{29} hipotezi reddedilmiştir.

6. SONUÇ

Bağımsız denetim faaliyeti kapsamlı bir şekilde uygulamalı ve teorik bilgileri gerektirdiği gibi söz konusu bilgilerin sürekli bir şekilde güncellenmesini de zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, denetim faaliyeti kapsamında akredite edilen sürekli eğitim programlarını düzenleyen kurum türüne, eğitim türü ve süresine, eğitmenlerin akademik unvanlarına, eğitim yöntemine ve eğitimin başlama yılına göre farklılık bulunma durumunu veya ilişkinin varlığını araştırmaktır. Bu eğitimlerin genel olarak dernek veya vakıflar, SMMM/YMM odaları ile TÜRMOB, eğitim ve danışmanlık şirketleri ve üniversiteler tarafından verildiği görülmektedir. Söz konusu eğitimlerin akredite olanları KGK tarafından yayınlanmakta olup akredite edilen 1207 adet sürekli eğitim programına ait veriye ulaşılmıştır. Bu veriler üzerinden frekans dağılımları incelendiğinde %48 oranla en fazla muhasebe alanında bu eğitimlerin verildiği, en fazla eğitimin %30,6 ile üniversiteler tarafından verildiği, en fazla sayıda eğitimin 7 saat süreli olduğu ve en uzun eğitimin 40 saat olduğu, bir eğitimde en fazla sayıda eğitmen ekibinin 34 kişiden oluştuğu belirlenmiştir.

Çalışma kapsamında öncelikle eğitim süresinin ve eğitmen sayılarının bağımsız değişkenlere göre farklılık gösterme durumu incelenmiştir. Bu kapsamda uygulanan Kruskal Wallis-H testi sonucunda eğitim süresi, Prof. Dr. unvanlı eğitmen sayısı, Dr. unvanlı eğitmen sayısı, akademik unvanı olmayan eğitmen sayısı ve toplam eğitmen sayısı bağımlı değişkenlerinde eğitimi düzenleyen kurum türü, eğitim türü ve eğitimin başlangıç yılı bağımsız değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna karşılık Doç. Dr. unvanlı eğitmen sayısı değişkeninde eğitimin başlangıç yılı açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiş olmasına rağmen diğer bağımsız değişkenler açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Eğitmen sayısı değişkeninde de eğitmen unvanları açısından anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitim süresinin ve eğitmen sayılarının eğitim yöntemine göre farklılık gösterme durumu incelendiğinde ise eğitim süresi, akademik unvanı olmayan eğitmen sayısı ve toplam eğitmen sayısında eğitim yöntemi açısından anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiş olup akademik unvana sahip eğitmen sayılarında eğitim yöntemi açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Son aşamada korelasyon analizi yapılmış olup eğitimi düzenleyen kurum türü ile eğitim türü, eğitim yöntemi ve eğitimin başlangıç yılı arasında; ayrıca eğitim türü ile eğitimin başlangıç yılı arasında düşük veya orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmesine karşılık eğitim türü ile eğitim yöntemi arasında ise anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamıştır.

Bu çalışmada genel olarak bakıldığında Doç. Dr. unvanlı eğitmen sayısı ile eğitimin başlangıç yılı arasında ve akademik unvana sahip eğitmen sayıları ile eğitim yöntemi arasında anlamlı bir farklılık

tespit edilememiş olup eğitim süresi, akademik unvanı olmayan eğitimci sayısı ve toplam eğitimci sayısı ile eğitim yöntemi arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir; eğitim türü ile eğitim başlangıç yılı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu çalışma, araştırmanın yapıldığı tarihte yayınlanan mevcut veriler dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla ilerleyen tarihlerde yapılacak eğitimlerle bu çalışmada ulaşılan verilerin karşılaştırılması, söz konusu eğitimlere ilişkin farklılaşmanın yönünü ortaya koyacaktır.

KAYNAKÇA

- Akredite Edilen Sürekli Eğitim Programları. (t.y.). 8 Mart 2023 tarihinde <https://sepas.kgk.gov.tr/Aspx/Ortak/Yayimlananlar.aspx> adresinden erişildi.
- Bağımsız Denetçiler İçin Sürekli Eğitim Tebliği. (2017). *T.C. Resmî Gazete* (30230, 4 Kasım 2017).
- Bağımsız Denetim Yönetmeliği. (2012). Erişim adresi <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=16907&mevzuatTur=Kuru mVeKurulusYonetmeli&mevzuatTertip=5>
- Balsarı, Ç. K., Dalkılıç, A.F., Öz, İ.Ö ve Cagle, M.N. (2014). Muhasebede etik eğitiminde çağdaş bir model: Bütünleşik öğretim uygulaması, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, Ocak, 69-80.
- Coşkun, A. ve Aydın, M. (2018). Bağımsız denetçiler ve Sayıştay denetçilerinin mesleki eğitim süreçlerine ilişkin mukayeseli bir araştırma, *OPUS, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 2364-2387.
- Daştan, A. (2009). Etik eğitiminin muhasebe eğitimindeki yeri ve önemi: Türkiye değerlendirmesi, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 26(1), 281-311.
- Dursun, G. D. ve Engin, G. (2018). Marmara bölgesindeki üniversitelerin muhasebe yüksek lisans programlarındaki derslerinin bağımsız denetçilik sınavına denkliği, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(17), 156-168.
- Gökçe, N. ve Tellioglu, T. (2018). Muhasebe meslek etiği eğitimi ile mesleki değerler arasındaki ilişkilerin incelenmesi, *Muhasebe bilim dünyası dergisi*, 20(Özel Sayı), 391-410.
- Gür, E. (2018). Muhasebe meslek etiği, *Adam Akademi*, 8(2), 371-407.
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (2011). *T.C. Resmî Gazete* (28103, 2 Kasım 2011).
- KGK Faaliyet Raporu. (2021). 8 Mart 2023 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/FR%202021-21_04_2022-Yay%C4%B1mlanan.pdf adresinden erişildi.
- KGK Tanıtım Broşürü. (t.y.). 16 Mart 2023 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/Tan%C4%B1t%C4%B1m/Kariyer_Uzman%C4%B1.pdf adresinden erişildi.
- Kırıtoglu, C. ve Özbirecikli, M. (2018). Bağımsız denetçilere yönelik etik eğitiminin bağımsız denetçilerin muhasebe hilelerini algılamalarına etkisi üzerine bir araştırma, *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 11(1), 27-44.
- Özbirecikli, M., Sayar, A. R. Z. ve Türkoğlu, A, E. (2022). Muhasebe meslek mensuplarının muhasebe ve bağımsız denetim standartlarına yönelik eğitim ihtiyacı üzerine bir araştırma, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, (67), 1-20.

- Sağlar, J. ve Yüce, D. (2015). Bağımsız denetimde kamu gözetim kurumunun rolü ve kurumdan beklentilerin tespitine yönelik bir araştırma, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(3), 45-57.
- Subaşı, Ş. ve Erol Fidan, M. (2015). Muhasebe meslek mensubu adaylarının etik eğitimi görüşleri, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 17(3), 667-700.
- Tanç, A. ve Gümrah, A. (2016). Şeffaflık raporları çerçevesinde bağımsız denetim kuruluşlarının sürekli mesleki eğitim politikalarının analizi, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 18(Özel Sayı-1), 419-438.
- Ünsal, A. (2009). Muhasebe etik eğitim sistem bileşenlerinde sürekli etkin eğitim, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22), 409-422.